

Sygn. akt XVII *AmE* 39/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Ewa Malinowska**

Protokolant: inspektor Patrycja Żuk

po rozpoznaniu 22 marca 2016 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania **W. P.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

z udziałem zainteresowanych: (...) **S.A. z siedzibą w L.**, (...) **S.A. z siedzibą w L.**

o zawarcie umowy sprzedaży energii elektrycznej

na skutek odwołania W. P. od Decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 15 stycznia 2015 r. znak: (...)

I. oddala odwołanie,

II. zasądza od powoda W. P. na rzecz pozwanego Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt XVII *AmE* 39/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 stycznia 2015 r. (znak: (...)

(decyzja, k. 3-25).

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 27 stycznia 2015 r. (data stempla pocztowego) wniósł W. P., zaskarżając decyzję całości i wnosząc o jej uchylenie w całości, lub o przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Prezesa URE. Powód wniósł także o obciążenie kosztami postępowania Prezesa URE.

W odwołaniu zakwestionowano ustalenie miejsca własności sieci, miejsca dostarczenia energii oraz miejsca zainstalowania zabezpieczenia przedlicznikowego, jak również brak ustalenia zabezpieczenia głównego/zalicznikowego. Powód żądał zastosowania takiej wartości zabezpieczenia nadmiarowo-prądowego, która umożliwi mu korzystanie z mocy poboru energii elektrycznej 14 kW. Zarzuty odwołania dotyczyły także, niezgodnego z wnioskiem powoda, orzeczenia w zakresie ustalenia obowiązku usunięcia gałęzi z terenu posesji powoda oraz nieustosunkowanie się do kwestii odpowiedzialności sprzedawcy energii elektrycznej za uszkodzenia mienia powstałe podczas konserwacji linii, usuwania awarii, nieuwzględnienia wniosku o zmianę terminu płatności należności za energię, brak przypisania sprzedawcy odpowiedzialności za utratę danych osobowych nadanych przesyłką zwykłą. Powód zarzucił także Prezesowi URE brak w zaskarżonej decyzji stanowiska co do poszczególnych zapisów, o których

uwzględnienie wnioskował powód, a których pozwany nie uwzględnił, tj. w umowie kompleksowej: § 1 ust. 6 oraz § 2 ust. 9, w złączniku nr 2: § 2 i § 3, natomiast w zakresie Regulaminu wykonywania umów kompleksowych: § 5 ust. 9, § 8 ust. 5, § 8 ust. 17 i § 9 ust. 4.

(odwołanie, k 26-30).

W odpowiedzi na odwołanie z 15 maja 2015 r. (data stempla pocztowego) Prezes URE wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

(odpowiedź na odwołanie, 43-47).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S.A. z siedzibą w L. (dalej: (...)) jest przedsiębiorstwem energetycznym zajmującym się wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej, zaś (...) S.A. z siedzibą w L. jest operatorem systemu dystrybucyjnego (dalej: OSD) przy wykorzystaniu sieci przesyłowej (...).

dowód: okoliczności bezsporne

Na podstawie Umowy – zgłoszenia nr (...) z 19.07.1991 r. W. P. (dalej: odbiorca) pobierał energię elektryczną do nieruchomości położonej w miejscowości (...), gm. K. o maksymalnym poborze mocy 7,5 kW przy zabezpieczeniu przedlicznikowym 25 A. Na wniosek odbiorcy, w dniu 07.11.1991 r. został zdjęty licznik jednofazowy i całość instalacji od tej pory była opomiarowana jednym trójfazowym licznikiem z zabezpieczeniem przedlicznikowym 3 x 25A.

dowód: Umowa – zgłoszenie nr(...); pismo odbiorcy z 10.12.2009 r. k. 189 akt admin.; pismo (...); pismo (...)

W dniu 30.07.2008 r., za zgodą odbiorcy, układ pomiarowy (złącze) umieszczony w sieni budynku odbiorcy został zdemontowany i zamontowany na zewnętrznej ścianie budynku wraz z wykonaniem przebudowy przyłącza (na izolowane typu (...)4x10 m⁽²⁾ od Słupa nr 10/1). Jako miejsce dostarczenia i odbioru energii wskazano zaciski prądowe na wyjściu przewodów od zabezpieczeń w złączu w kierunku instalacji odbiorcy, zgodnie z załączonym schematem zasilania obiektu. Według twierdzeń OSD odbiorca posiada dostęp (klucz typ. Master Key) do złącza, który umożliwia załączanie/wyłączanie zabezpieczeń nadmiarowo prądowych przedlicznikowych bez konieczności wzywania służb energetycznych oraz kontrolowanie wskazań układu pomiarowo licznikowego.

dowód: pisma (...); Załącznik do umowy (...).

W dniu 28 listopada 2008 r. (...) S.A. Oddział w L. przedstawiła odbiorcy projekt nowej umowy kompleksowej Nr (...) sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji do nieruchomości odbiorcy, na warunkach w niej określonych (grupa taryfowa G11, moc umowna 14 kW), która miała zastąpić dotychczasową Umowę – zgłoszenie z 19.07.1991 r. Wobec zastrzeżeń odbiorcy do poszczególnych postanowień projektu umowy oraz nieuwzględnienia ich przez (...), między stronami nie doszło do zawarcia umowy kompleksowej.

dowód: pismo dowód: pismo (...) z 26.07.2013 r., L.dz. (...), wraz z załącznikami, k. 31-38 akt admin.; pismo odbiorcy z 14.01.2009 r., k. 42-43 akt admin.; pismo (...) z 9.02.2009 r., (...), k. 44-47 akt admin.; pismo odbiorcy z 17.03.2009 r., k. 48 akt admin. (...) z 9.02.2009 r., L.dz.(...), k. 44-47 akt admin.; pismo odbiorcy z 17.03.2009 r., k. 48 akt admin.

W związku z zaistnieniem opisanej wyżej sytuacji, wnioskiem z 28.06.2013 r. odbiorca wystąpił do Prezesa URE o rozstrzygnięcie sporu z (...) w L. w zakresie zawarcia umowy kompleksowej. W dniu 19 stycznia 2015 r. Prezes URE wydał decyzję, która została zaskarżona w niniejszym postępowaniu sądowym.

dowód: wniosek z 28.06.2013 r., k. 1-3 akt admin.

Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zgromadzonym w sprawie dokumentom zawartym w aktach sprawy, uznając je za wiarygodne. Powyżej opisany stan faktyczny znajduje oparcie we wszystkich przeprowadzonych dowodach, które zostały przywołane przy ustalaniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 j.t. ze zm.; dalej: PE), w sprawach spornych dotyczących odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, umowy sprzedaży, umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw lub energii, umowy o świadczenie usług transportu gazu ziemnego, umowy o świadczenie usługi magazynowania paliw gazowych, umowy, o której mowa w art. 4c ust. 3, umowy o świadczenie usługi skraplania gazu ziemnego oraz umowy kompleksowej, a także w przypadku nieuzasadnionego wstrzymania dostarczania paliw gazowych lub energii rozstrzyga Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, na wniosek strony. Przez odmowę zawarcia umowy o przyłączenie należy rozumieć zarówno odmowę wydania warunków przyłączenia, jak i sytuację, gdy warunki przyłączenia wraz z projektem umowy przyłączeniowej, jak też projekt umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenie usług dystrybucji energii, zostały wprowadzone przez przedsiębiorstwo energetyczne wydane, jednak podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci nie zgadza się na ich treść (por. Prawo energetyczne. Komentarz, (red.) Z. Muras, M. Swora, System Informacji Prawnej LEX). Kompetencja Prezesa URE przewidziana w art. 8 ust. 1 PE obejmuje ukształtowanie treści umowy w przypadku, gdy przedsiębiorstwo energetyczne kwestionuje istnienie obowiązku zawarcia umowy i na tej podstawie odmawia jej zawarcia, jak i w przypadku, gdy obowiązek ten nie jest kwestionowany, lecz strony nie mogą dojść do porozumienia w zakresie treści przyszłej umowy.

Według art. 5 ust. 3 PE, dostarczanie paliw gazowych lub energii może odbywać się na podstawie umowy zawierającej postanowienia umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji tych paliw lub energii, zwanej dalej „umową kompleksową”. Natomiast stosownie do treści art. 5a ust. 1 PE, sprzedawca z urzędu jest obowiązany do zapewnienia świadczenia usługi kompleksowej i do zawarcia umowy kompleksowej, na zasadach równoprawnego traktowania, z odbiorcą paliw gazowych lub energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, niekorzystającym z prawa wyboru sprzedawcy i przyłączonym do sieci przedsiębiorstwa energetycznego wskazanego w koncesji sprzedawcy z urzędu.

Istota sporu i zarazem pierwszy z zarzutów odwołania, sprowadzają w niniejszej sprawie do kwestii prawidłowości zastosowanych przez OSD zabezpieczeń przedlicznikowych, z czym powód wiąże swoje problemy z korzystaniem z poboru energii elektrycznej dla przyjętej w umowie mocy 14 kW. Powód twierdził, że zastosowane przez OSD zabezpieczenia nadmiarowo-prądowe 3x25 A umieszczone przed licznikiem, zobowiązują odbiorcę do zastosowania za licznikiem zabezpieczenia o stopień niższy 3x20 A, co powoduje, że może on korzystać z mocy 11 kW, a nie z przyjętej w umowie mocy 14 kW. W celu rozwiązania tego problemu powód wnosił o zastosowanie przez OSD zabezpieczenia przed licznikiem 3x32 A, a za licznikiem 3x25 A. Powód kwestionuje także miejsce rozgraniczenia własności, tj. na zaciskach końcowych przewodów instalacji odbiorczej na listwie zaciskowej w szafce licznikowej o wartości 25A od strony zasilania (przedlicznikowych).

Odnosząc się do powyższych kwestii Sąd Okręgowy podziela stanowisko zaprezentowane przez Prezesa URE w zaskarżonej decyzji. Zgodnie z obowiązującymi wymogami technicznymi i eksploatacyjnymi, dotyczącymi instalacji przyłączanych do sieci elektroenergetycznych, opartymi na wiedzy technicznej z zakresu elektroenergetyki, instalacje odbiorcze muszą posiadać zainstalowane zabezpieczenia przedlicznikowe. Zabezpieczenia te z jednej strony mają chronić instalację elektryczną w sytuacji wystąpienia zwarcia lub przeciążenia, zaś z drugiej strony, uniemożliwiają odbiorcy pobieranie większej ilości mocy, niż moc określona w umowie. Zabezpieczenia przedlicznikowe instalowane są przez przedsiębiorstwo energetyczne najbliżej układu pomiarowo-rozliczeniowego od strony sieci operatora i są przez niego zaplombowane. O wartości zastosowanego zabezpieczenia decyduje moc, jaka ma być dostarczona odbiorcy energii. W przypadku mocy przyłączeniowej 14 kW, jaką ma dysponować

powód, przyjęte standardy przewidują zabezpieczenie przedlicznikowe wynoszące 3x25 A. Wobec powyższego, należy stwierdzić, że zabezpieczenie przedlicznikowe zastosowane dla instalacji powoda, jest prawidłowe i zapewnia odbiorcy moc 14 kW. Natomiast zgłaszany przez powoda problem z poborem mocy określonej w umowie nie wynika z zastosowanego zabezpieczenia przed licznikiem, a ze sposobem wykonania instalacji zalicznikowej. Problem ten może zostać rozwiązany w sposób sugerowany przez OSD, tj. przez zamontowanie w instalacji zalicznikowej zabezpieczeń z zachowaniem – w myśl § 183 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia w sprawie warunków technicznych jakimi powinny odpowiadać budynki i ich usytuowania (Dz.U. z 2015 r., poz. 1422 j.t.) – zasady selektywności (wybiórczości) zabezpieczeń, dobranych do liczby obwodów i rodzajów zainstalowanych odbiorników energii elektrycznej, użytkowanych w podłączonym do sieci obiekcie. OSD zaproponował na przykład, aby w instalacji powoda za licznikiem nie stosować zabezpieczenia nadmiarowo-prądowego o stopień niższego od przedlicznikowego, tylko zamontować wyłącznik różnicowo-prądowy w celu ochrony od porażień i pożarów o prądzie znamionowym np. 40 A i prądzie różnicowym 30 mA, a ze wskazanego wyłącznika bezpośrednio lub poprzez listwę wykonać odejścia na poszczególne obwody zabezpieczone zabezpieczeniami nadmiarowo-prądowymi (pismo (...) z 12.05.2010 r., k. 182-183 akt admin.). Powyższe stanowisko operatora wskazuje na nietrafność zarzutów powoda, iż zabezpieczenia zastosowane przez ODS zmuszają go do zastosowania za licznikiem zabezpieczenia o stopień niższy, tj. 3x20 A, skoro są dostępne inne możliwości zabezpieczenia instalacji, gwarantujące odbiór umówionej mocy.

Wbrew stanowisku prezentowanemu przez powoda, za trafnością analizowanego zarzutu nie przemawia również pogląd wyrażony w piśmie Ministerstwa Infrastruktury z 14.12.2010 r., stanowiącym odpowiedź na zapytanie powoda: czy w świetle postanowień § 183 ust. 1 ww. rozporządzenia Ministra Infrastruktury prawidłowym postępowaniem jest włączenie odbiornika elektrycznego bezpośrednio pod zaciski listwy zalicznikowej, korzystając bezpośrednio z zabezpieczenia przed licznikiem (k. 28-29 akt admin.). Udzielona odpowiedź, zawierająca odwołanie do przepisów ww. rozporządzenia Ministra Infrastruktury, zawierała wskazanie dla powoda, że włączenie odbiornika z pominięciem zabezpieczenia obwodu wyłącznikami nadprądowymi sieci odbiorcy, nie jest uprawniona ze względów bezpieczeństwa (zagrożenie pożarowe) użytkowników sieci. W żadnej zaś mierze, ani zadane przez powoda pytanie, ani udzielona na nie odpowiedź, nie nawiązują do analizowanego w tym miejscu, zgłaszanego przez powoda, problemu poborem mocy 14 kW.

Niezależnie od powyższego, nie ma przeszkód, aby problem z poborem mocy rozwiązać w sposób proponowany przez powoda, tj. przez zastosowanie przed licznikiem zabezpieczenia 3x32 A, zaś za licznikiem 3x25A, co potwierdził OSD (pisma z 19.02.2014 r., k. 245 akt admin., z 29.05.2014 r., k. 277-278 akt admin.). Zmiana wartości zabezpieczenia przedlicznikowego wiąże się jednak z koniecznością zmiany mocy przyłączeniowej (stanowi zwiększenie mocy), a ta z kolei wymaga wystąpienia przez odbiorcę energii ze stosownym wnioskiem, zgodnie z postanowieniami § 6 ust. 3 oraz § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 4 maja 2007 r. ws. szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz. U. 2007 r., Nr 93, poz. 623 ze zm.).

W ocenie Sądu Okręgowego, zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, że przedsiębiorstwo przesyłowe ogranicza powodowi prawo do korzystania z poboru przypisanej mocy. Zastosowane wartości zabezpieczenia przedlicznikowego 25A zapewniają dostarczanie energii (towaru) zgodnie z wartością mocy umownej, która jest równa mocy przyłączeniowej. Natomiast powód, jako odbiorca, ma możliwość wyposażenia swej instalacji w zabezpieczenia większe niż jeden poziom zabezpieczenia (20A), a które z racji wymogu selektywnego zadziałania zabezpieczeń, powinny mieć mniejsze wartości, o czym odbiorca był informowany (pismo URE z 25.11.2009r., k. 166-167 akt admin., pismo (...) 182-183 akt admin.).

Z powyżej przedstawionych względów nie jest zasadnym żądanie powoda zawarcia w § 2 Załącznika nr 2 (Warunki Świadczenia Usług Kompleksowych) wartości zabezpieczenia instalacji jako „głównego/zalicznikowego/limitującego moc”, ponieważ moc umowna wynika z zastosowanych zabezpieczeń przedlicznikowych, limitujących tę moc do 14 kW.

Zdaniem Sądu, niezasadne jest także żądanie powoda zmiany określenia miejsca rozgraniczenia własności i dostarczania energii, przez przyjęcie w § 3 Załącznika nr 2 zapisu, zgodnie z którym miejsce dostarczania energii ma

być „na zaciskach na wyjściu zabezpieczenia zalicznikowego w kierunku instalacji odbiorcy energii elektrycznej w szafce licznikowej”.

Zgodnie z treścią § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego, **miejscem dostarczania energii elektrycznej** jest punkt w sieci, do którego przedsiębiorstwo energetyczne dostarcza energię elektryczną, określony (...) w umowie kompleksowej, będący jednocześnie miejscem jej odbioru. W analizowanym przypadku punkt w sieci został oznaczony w charakterystyce zasilania obiektu jako punkt w listwie zaciskowej (...) (k.38, akta admin.) i odpowiada parametrom świadczenia usług kompleksowych o napięciu znamieniowym 400 V dla mocy umownej 14 kW. Zdaniem Sądu, nie można zgodzić się z powodem, że miejsce dostarczania energii elektrycznej (§ 3 Załącznika nr 2) jest „na zaciskach na wyjściu zabezpieczenia zalicznikowego w kierunku instalacji odbiorcy elektrycznej”. Powód mylnie utożsamia miejsce dostarczania energii elektrycznej z rzeczywistym miejscem dostarczania energii, ponieważ normatywnie, w świetle postanowień ww. rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r., nie są to pojęcia tożsame. Z definicji zawartej w § 2 pkt 18 rozporządzenia wynika bowiem, że **rzeczywistym miejscem dostarczenia energii** jest miejsce dostarczenia energii elektrycznej, w którym jest realizowana dostawa tej energii powiązana bezpośrednio z jej fizycznymi przepływami, której ilość jest wyznaczana za pomocą układu pomiarowo – rozliczeniowego, będące jednocześnie rzeczywistym miejscem odbioru tej energii. Sąd stwierdza, że rzeczywiste miejsce dostarczenia energii, do którego odwołuje się powód, nie pokrywa się z punktem w sieci, o którym mowa w § 2 pkt 8 rozporządzenia, a to właśnie ten punkt, w którym przyłączy łączy się z siecią, narzuca umiejscowienie zabezpieczeń przedlicznikowych, ograniczających moc przesyłu. Stąd też, określone w umowie kompleksowej miejsce rozgraniczenia własności jako „na zaciskach końcowych przewodów instalacji odbiorczej na listwie zaciskowej w szafce licznikowej” jest punktem w sieci i odpowiada miejscu dostarczenia/odbioru energii związanej z jej fizycznymi przepływami, której ilość wyznaczana jest za pomocą układu pomiarowo – rozliczeniowego, do czego również nawiązuje charakterystyka zasilania obiektu (k. 38 akt admin). Innymi słowy, miejsce dostarczenia i odbioru energii wyznacza granicę własności instalacji (miejsce przed licznikiem) i nie należy go mylić z miejscem rzeczywistego dostarczenia i odbioru energii (miejsce za licznikiem).

Odnosnie do postanowienia z § 1 ust. 6 Umowy kompleksowej, której treść została ukształtowana przez Prezesa URE, powód wniósł o jego zmodyfikowanie przez przyjęcie, że sprzedawca może zlecić wykonanie obowiązków w zakresie bilansowania handlowego odbiorcy innemu podmiotowi za zgodą odbiorcy lub o usunięcie tego zapisu.

Żądanie to nie jest uzasadnione. Stosownie do art. 3 pkt 40 PE, **bilansowanie handlowe** to zgłaszanie operatorowi systemu przesyłowego elektroenergetycznego przez podmiot odpowiedzialny za bilansowanie handlowe do realizacji umów sprzedaży energii elektrycznej zawartych przez użytkowników systemu i prowadzenie z nimi rozliczeń różnicy rzeczywistej ilości dostarczonej albo pobranej energii elektrycznej i wielkości określonych w tych umowach dla każdego okresu rozliczeniowego; zaś według pkt 41 **centralny mechanizm bilansowania handlowego** to prowadzony przez operatora systemu przesyłowego, w ramach bilansowania systemu, mechanizm rozliczeń podmiotów odpowiedzialnych za bilansowanie handlowe, z tytułu niezbilansowania energii elektrycznej dostarczonej oraz pobranej przez użytkowników systemu, dla których te podmioty prowadzą bilansowanie handlowe.

Z art. 5 ust. 2a pkt 3 PE wynika, że umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej, której stroną jest użytkownik systemu niebędący podmiotem odpowiedzialnym za bilansowanie handlowe, powinna zawierać także, w przypadku gdy użytkownikiem systemu jest sprzedawca, oznaczenie przez sprzedawcę podmiotu odpowiedzialnego za jego bilansowanie handlowe, który ma zawartą umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej z operatorem systemu dystrybucyjnego, do którego sieci przyłączeni są odbiorcy, z którymi sprzedawca ma zawarte umowy sprzedaży energii elektrycznej, oraz zasady zmiany tego podmiotu. Z kolei w ust. 2b przewidziano, że umowa sprzedaży energii elektrycznej, której stroną jest odbiorca niebędący podmiotem odpowiedzialnym za bilansowanie handlowe, powinna zawierać także sposób określania niezbilansowania energii elektrycznej oraz jego rozliczania.

Natomiast zgodnie z § 14 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego, odbiorca, wytwórca lub podmiot przez niego

upoważniony, zawierając umowę o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, powinien określić w tej umowie podmiot odpowiedzialny za bilansowanie handlowe.

W świetle przywołanych przepisów, bilansowanie handlowe polega na rozliczeniu różnicy ilości energii elektrycznej, jako została pobrana przez odbiorcę końcowego w stosunku do ilości energii uprzednio zgłoszonej w umowie sprzedaży. Bilansowanie handlowe jest realizowane pomiędzy podmiotem odpowiedzialnym za bilansowanie, a operatorem systemu przesyłowego (w zakresie zgłaszania umów sprzedaży) oraz pomiędzy podmiotem odpowiedzialnym za bilansowanie, a sprzedawcą energii (w zakresie rozliczeń za niezbilansowanie). W mechanizmie bilansowania odbiorca końcowy nie bierze bezpośrednio udziału (o ile nie jest jednocześnie podmiotem odpowiedzialnym za bilansowanie handlowe). Nie zawiera on umowy o bilansowanie handlowe, a jedynie umowę sprzedaży i o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej. Rozliczenie z tytułu niezbilansowania odbywa się za pośrednictwem sprzedawcy, niezależnie od tego, czy sprzedawca jest jednocześnie podmiotem odpowiedzialnym za bilansowanie handlowe, czy jest nim inny podmiot. Podmiot zobowiązany do bilansowania handlowego może je prowadzić samodzielnie lub wskazać inny podmiot, który będzie świadczył dla niego taką usługę. W ocenie Sądu, pozwany Prezes URE w § 1 pkt 6 umowy kompleksowej prawidłowo wyznaczył zainteresowanego - (...) S.A. (sprzedawcę), jako podmiot odpowiedzialny za bilansowanie handlowe. Jednocześnie, dopuszczalne było przyznanie sprzedawcy uprawnienia do zlecenia wykonywania obowiązków w zakresie bilansowania handlowego innemu podmiotowi. Treść zakwestionowanego postanowienia pozostaje w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa, nie wpływa w żaden sposób na zakres praw i obowiązków odbiorcy, wynikających z warunków świadczenia usługi kompleksowej, powiązana jest natomiast ściśle z obowiązkami sprzedawcy energii elektrycznej m.in. w zakresie rozliczenia różnicy między ilością energii dostarczonej albo pobranej, a wielkością energii określonej w umowie.

W dalszej kolejności powód zarzucił w odwołaniu nieustosunkowanie się przez pozwanego do uwag w zakresie § 2 ust. 9 umowy kompleksowej, co do którego powód wnosił o jego usunięcie. Należy jednak zauważyć, że umowa kompleksowa o treści ukształtowanej przez Prezesa URE nie zawiera takiego postanowienia, a § 2 składa się tylko z 7 ustępów.

Zdaniem Sądu, nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut odnoszący się do nieuregulowania w umowie kompleksowej takich kwestii, jak odpowiedzialność sprzedawcy energii za uszkodzenia mienia powstałego podczas konserwacji linii, usuwania awarii itp. oraz nałożenie na sprzedawcę obowiązku zabierania obciętych gałęzi i innych przedmiotów pozostawionych podczas wykonywania ww. czynności. Należy zauważyć, że minimalną treść umowy kompleksowej określa art. 5 PE. Jeśli chodzi o odpowiedzialność za szkody wyrządzone w zakresie wskazanym przez powoda, to po pierwsze, nie może jej ponosić sprzedawca energii, ponieważ nie jest on dysponentem linii przesyłowej i nie wykonuje żadnych prac związanych z jej konserwacją, czy naprawą, a w konsekwencji nie może on być także adresatem obowiązku usuwania pozostałości po pracach wykonywanych na nieruchomości powoda. Uprawnienia do dokonywania wskazanych prac przysługują w tym zakresie operatorowi systemu dystrybucyjnego, czyli (...) S.A. oddział w L.. Po drugie, przywołany przepis nie wymaga uregulowania przedmiotowej kwestii w umowie kompleksowej, co jednak oczywiście nie oznacza, że OSD nie ponosi odpowiedzialności w omawianym zakresie. W przypadku wyrządzenia odbiorcy szkody przy wykonywaniu czynności związanych z konserwacją linii, usuwaniem awarii i tym podobnych, sprzedawca ponosi bowiem odpowiedzialność cywilnoprawną, zgodnie z zasadami przewidzianymi w Kodeksie cywilnym, przy czym – w zależności od okoliczności konkretnego przypadku - w grę może wchodzić zarówno odpowiedzialność deliktowa (art. 415 i nast. k.c.), jak i kontraktowa (art. 471 i nast. k.c.). Stąd też brak unormowania danego zagadnienia w umowie, nie jest niekorzystny dla powoda, gdyż w żadnej mierze nie pozbawia go możliwości dochodzenia naprawienia poniesionej szkody. Jeśli zaś chodzi o usuwanie przez OSD z nieruchomości odbiorcy pozostałości po przeprowadzonych na niej pracach, to w ocenie sądu, również ta kwestia leży poza zakresem objęcia jej umową kompleksową. Zasady porządkowania nieruchomości winny być każdorazowo uzgadniane pomiędzy odbiorcą a OSD.

Za chybiony należało uznać zarzut odwołania wskazujący na to, że wysyłanie przez sprzedawcę energii elektrycznej faktur rozliczeniowych listem zwykłym, a nie przesyłką rejestrowaną, wyłącza odpowiedzialność operatora pocztowego za utraczone, czy przetwarzane w sposób sprzeczny z prawem, dane osobowe dotyczące odbiorcy energii,

wobec czego konieczne jest w prowadzenie do umowy kompleksowej zapisu, przewidującego w tym zakresie odpowiedzialność sprzedawcy.

Zgodnie z art. 31 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135 j.t.), administrator danych (tu: sprzedawca - (...)) może powierzyć innemu podmiotowi (tu: operator pocztowy), w drodze umowy zawartej na piśmie, przetwarzanie danych (ust. 1). Podmiot, o którym mowa w ust. 1, może przetwarzać dane wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w umowie i jest obowiązany przed rozpoczęciem przetwarzania danych podjąć środki zabezpieczające zbiór danych, o których mowa w art. 36-39, oraz spełnić wymagania określone w przepisach, o których mowa w art. 39a. W zakresie przestrzegania tych przepisów podmiot ponosi odpowiedzialność jak administrator danych (ust. 2 i 3). Z kolei w myśl ust. 4, w przypadkach, o których mowa w ust. 1-3, odpowiedzialność za przestrzeganie przepisów niniejszej ustawy spoczywa na administratorze danych, co nie wyłącza odpowiedzialności podmiotu, który zawarł umowę, za przetwarzanie danych niezgodnie z tą umową. Zaś do kontroli zgodności przetwarzania danych przez podmiot, o którym mowa w ust. 1, z przepisami o ochronie danych osobowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 14-19 (ust. 5).

Przywołane unormowania wskazują zatem jednoznacznie, że wbrew twierdzeniom powoda, zarówno sprzedawca, czyli (...), jako administrator danych osobowych, jak i operator pocztowy, jako podmiot, któremu powierzono przetwarzanie tych danych, ponoszą odpowiedzialność za nieprzestrzeganie postanowień ustawy o ochronie danych osobowych, w tym za utratę, czy przetwarzanie tych danych w sposób sprzeczny z prawem lub umową. Wobec powyższego, wniosek powoda o uregulowanie tej kwestii w umowie kompleksowej słusznie nie został uwzględniony przez pozwanego Prezesa URE.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Prezesa URE w zakresie nieuwzględnienia wniosku powoda o zmianę terminu płatności należności za energię elektryczną, który to termin miały wynosić 14 dni i biec od dnia otrzymania faktury rozliczeniowej. Podmiotem odpowiedzialnym za wystawienie faktury za sprzedaż i dystrybucję energii elektrycznej jest w analizowanym przypadku sprzedawca, czyli (...). Przedsiębiorca ten może wyznaczyć termin płatności należności za świadczone usługi sprzedaży i dystrybucji energii, a termin ten, jak słusznie zauważa pozwany, winien opierać się o datę pewną, jaką z pewnością jest data wystawienia faktury. W związku z tym, że faktury za energię są doręczane odbiorcy za pośrednictwem operatora pocztowego, jako przesyłki nieregistrowane, niezasadnym byłoby przyjęcie początku biegu terminu do uregulowania należności od dnia doręczenia faktury. Jest to bowiem termin niepewny, niedookreślony, a jego przyjęcie w konsekwencji stwarzałoby problem z ustaleniem daty wymagalności roszczenia z tytułu zapłaty ceny za energię oraz terminu, od którego biegłyby odsetki za opóźnienie w płatności. Nadto, wprowadzenie dla powoda odmiennego, dłuższego terminu płatności w porównaniu z terminem wyznaczanym innym odbiorcom, prowadziłoby do nieuzasadnionego uprzywilejowania powoda i naruszenia zasady równoprawnego traktowania wszystkich odbiorców. Należy przy tym zauważyć, że zgodnie z § 9 ust. 4 zd. 2 „Regulaminu wykonywania umów kompleksowych (...) S.A.”, w razie otrzymania faktury, której termin płatności upłynął odbiorca zobowiązany jest do jej zapłaty w terminie 7 dni od daty otrzymania. Niewątpliwie rozwiązanie przyjęte w przywołanym postanowieniu jest korzystne dla odbiorcy i zabezpiecza go na wypadek, gdyby doszło do opóźnienia w doręczeniu faktury.

Za niezasadne należało również uznać zarzuty odwołania, dotyczące poszczególnych postanowień „Regulaminu wykonywania umów kompleksowych (...) S.A.”, tj. § 5 ust. 9, § 8 ust. 5, § 8 ust. 17 oraz omówionego powyżej § 9 ust. 4.

W obrocie z udziałem konsumentów nawiązanie stosunku prawnego, stanowiącego podstawę dostarczenia energii elektrycznej, zasadniczo następuje na podstawie umowy adhezyjnej, czyli przez przystąpienie. Wskazany sposób zawierania umów polega na przygotowaniu przez jedną stronę – przedsiębiorcę energetycznego (proponent) z góry, przed zawarciem umowy, wzorca umowy, obejmującego postanowienia kształtujące treść przyszłego stosunku prawnego. Z założenia druga strona umowy – odbiorca energii elektrycznej (adherent) nie ma wpływu na treść umowy. Stosowanie wzorców umownych (np. ogólnych warunków umów, wzorów umów, czy regulaminów) przez przedsiębiorców jest powszechne, ponieważ ujednolicają one i usprawniają sprzedaż typowych, „masowych” towarów i usług bez konieczności uzgadniania warunków umów zawieranych indywidualnie z poszczególnymi kontrahentami,

w tym z konsumentami. Z pewnością „Regulaminu wykonywania umów kompleksowych (...) S.A.” stanowi wzorzec umowy. Zdaniem Sądu, sprzedawca był uprawniony do wprowadzenia do „Regulaminu (...)” zakwestionowanych przez powoda postawień, które nie stoją w sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa, nadto nie naruszają rażąco uprawnień oraz interesów odbiorców, a zwłaszcza powoda. Mając na uwadze, iż według art. 1 ust. 2 PE, celem tej ustawy jest, między innymi, równoważenie interesów przedsiębiorstw energetycznych i odbiorców energii, Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że w analizowanej sytuacji nie znajduje uzasadnienia ingerencja Prezesa URE, czy tutejszego Sądu, przez narzucanie przedsiębiorstwu energetycznemu treści stosunków prawnych łączących je z kontrahentami. Nadto, zmodyfikowanie we wskazanym zakresie postanowień wzorca jedynie w odniesieniu do relacji prawnej z powodem, prowadziłoby do naruszenia przez sprzedawcę energii zasady równoprawnego traktowania pozostałych odbiorców. W literaturze podkreśla się, że złożenie wniosku wszczynającego postępowanie administracyjne ws. zawarcia decyzją administracyjną spornej umowy nie daje stronie prawa do uzyskania decyzji w pełni uwzględniającej jej postulaty. Musi ona bowiem liczyć się z ewentualnością, że wobec braku zgody drugiej strony na proponowane postanowienia umowy, rozstrzygając spór, Prezes URE weźmie pod uwagę szerszy kontekst gospodarczy wiążący się z zaspokojeniem określonych potrzeb energetycznych, a w szczególności kryteria wskazane w przywołanym wyżej art. 1 ust. 2 PE, takie jak wzgląd na oszczędne i racjonalne użytkowanie energii, rozwój konkurencji, przeciwdziałanie negatywnym skutkom naturalnych monopolii, zapewnienie wymogów ochrony środowiska, czy też minimalizacja kosztów (J. Kędzia [w:] red. M. Swora, Z. Muras, Prawo energetyczne. Komentarz, Warszawa 2010 r., s. 557).

Wobec powyższego, jako dopuszczalny należało ocenić zapis § 5 ust. 9 „Regulaminu”, który przewiduje, że sprzedawca zobowiązuje się do zmiany na pisemny wniosek odbiorcy grupy taryfowej nie częściej niż co 12 miesięcy, przy czym o planowanej zmianie odbiorca zobowiązany jest powiadomić sprzedawcę nie później niż na 30 dni przed wskazanym terminem zmiany, jak również odbiorca dostosuje instalację i układ pomiarowo - rozliczeniowy własnym kosztem i staraniem do rozliczania wg innej grupy taryfowej. Wypada przy tym zauważyć, że sam powód pozostawił to postanowienie ocenie Prezesa (pismo powoda z 18.07.2014 r., k. 319 akt admin.), który według Sądu, zasadnie przyjął brak podstaw do jego zmiany, czy usunięcia. Jeśli chodzi o klauzulę z § 8 ust. 5 „Regulaminu”, to nakłada ona na odbiorcę obowiązek utrzymania użytkowanego obiektu w sposób nie utrudniający prawidłowego funkcjonowania sieci, a w szczególności do zachowania wymaganych odległości istniejących urządzeń, zwłaszcza od drzew, krzewów i obiektów budowlanych. Zapis ten jest w istocie neutralny dla powoda, gdyż zgodnie z wyjaśnieniami (...) (pismo z 12.08.2014 r., k. 332-333 akt admin.), przewidziany w nim obowiązek dotyczy tylko tych elementów sieci, które stanowią własność OSD i w przypadku odbiorcy w gospodarstwie domowym zdaje się nie mieć on zastosowania. Według sprzedawcy, jest to ogólne postanowienie „Regulaminu” i dotyczy przede wszystkim odbiorców, którzy w wyniku procesu przyłączeniowego mają na terenie obiektu, do którego dostarczana jest energia urządzenia lub fragmenty sieci stanowiące własność OSD i w odniesieniu do powoda nie będzie mieć zastosowania. Natomiast co do § 8 ust. 17 „Regulaminu”, przewidującego obowiązek odbiorcy dostarczania sprawozdań finansowych na koniec roku obrachunkowego, to należy zauważyć, że zgodnie z odnośnikiem zawartym we wzorcu, postanowienie to nie ma zastosowania do konsumentów w rozumieniu art. 221 k.c., a więc do także do powoda. i w odniesieniu do powoda nie będzie mieć zastosowania. Natomiast co do § 8 ust. 17 „Regulaminu”, przewidującego obowiązek odbiorcy dostarczania sprawozdań finansowych na koniec roku obrachunkowego, to należy zauważyć, że zgodnie z odnośnikiem zawartym we wzorcu, postanowienie to nie ma zastosowania do konsumentów w rozumieniu art. 22⁽⁽¹⁾⁾ k.c., a więc do także do powoda.

Z tych wszystkich względów, stwierdzając brak podstaw do uwzględnienia odwołania, na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił odwołanie.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że na koszty należne Prezesowi URE złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 360 zł, ustalone na podstawie § 14 ust. 3 pkt 3 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. ws. opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490 j.t.), w związku

z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804).

SSO Ewa Malinowska